

ОБЛІК ПОДАТКУ НА ДОДАНУ ВАРТІСТЬ: ДО ТА ПІСЛЯ 1 ЖОВТНЯ

Н.М. Ткаченко,
кандидат економічних наук
О.В. Доктор
економіст

Відповідно до Указу Президента України від 07.08.98 р. № 857/98 "Про деякі зміни в оподаткуванні" з 1 січня 1999 р. на 1 жовтня 1998 р. переноситься кінцевий термін дати визначення податкових зобов'язань і податкового кредиту. Починаючи з 1 жовтня 1998 р. платники податку визначають дату виникнення податкових зобов'язань у порядку, встановленому підпунктом 7.3.1 пункту 7.3 Закону України "Про податок на додану вартість".

Датою виникнення податкових зобов'язань з продажу товарів (робіт, послуг) вважається дата, яка припадає на податковий період, протягом якого відбувається будь-яка з подій, що сталася раніше:

- або дата зарахування коштів від покупця (замовника) на банківський рахунок платника податку як оплата товарів (робіт, послуг), що підлягають продажу, а в разі продажу товарів (робіт, послуг) за готівкові кошти - дата їх оприбуткування в касі платника податку, а при відсутності такої - дата інкасації готівкових коштів у банківській установі, що обслуговує платника податку;

- або дата відвантаження товарів, а для робіт (послуг) - дата оформлення документа, що засвідчує факт виконання робіт (послуг) платником податку (пп. 7.3.1).

Датою виникнення права платника податку на податковий кредит вважається дата здійснення першої з подій:

- або дата списання коштів з банківського рахунка платника податку в оплату товарів (робіт, послуг), дата виписки відповідного рахунка (товарного чека - в разі розрахунків з використанням кредитних, дебетових карток або комерційних чеків;

- або дата отримання податкової накладної, що засвідчує факт придбання платником податку товарів (робіт, послуг) (пп. 7.5.1). Указом Президента передбачено проведення

одноразового перерахунку сум податкових зобов'язань і податкового кредиту станом на 01.10.98 р., а тому всі платники податку, виходячи з балансових показників господарської діяльності станом на 1 жовтня (дані бухгалтерської звітності за 9 місяців 1998 р.), повинні визначити суми дебіторської і кредиторської заборгованості по товарах (роботах, послугах), відвантажених та отриманих, і на їх підставі визначити суми податкових зобов'язань і податкового кредиту, які будуть відображені в одноразовому перерахунку за жовтень 1998 р.

(строк подання - не пізніше 20.11.98 р.) з проведенням розрахунків за його результатами до 1 липня 1999 р. Інвентаризація інвентарних залишків не проводиться, інвентаризаційні описи товарів, відвантажених та неоплачених, не складаються.

Виходячи з вищевикладеного, нами наводиться методика кореспонденції рахунків за такими подіями:

- реалізація після попередньої оплати (табл. 1)
- реалізація по відвантаженню (без оплати] (табл. 2);
- при попередній оплаті за послуги (товар, матеріали) (табл. 3);
- при оприбуткуванні товарів (робіт, послуг) без оплати (табл. 4).

Вихідні дані: загальний оборот 120 грн., у т.ч. 20 грн. - ПДВ, 50 грн. - собівартість реалізованої продукції.

Таблиця 1

Реалізація з попередньою оплатою

Зміст операції	№ п/п	До 1 жовтня 1998 р.			Після 1 жовтня 1998 р.		
		Кореспонденція рахунків		Сума, грн.	Кореспонденція рахунків		Сума, грн.
		Дебет	Кредит		Дебет	Кредит	
1 подія. Надходження коштів	1.	51	48	100	51	48	100
	2.	48	62	100	48	62	100
	3.	51	62	20	51	62	20
	4.	67/1	68/1	20	67/1	68/1	20
2 подія. відвантаження	5.	62	46	120	62	46	120
	6.	46	40,41	50	46	40,41	50
	7.	46	67/1	20	46	67/1	20
	8.	68/1	51	20	68/1	51	20
	9.	46	80	50	46	80	50

Як видно з наведеного прикладу, варіант бухгалтерських записів при надходженні коштів на розрахунковий рахунок не змінився за умови, що перша подія - надходження коштів на розрахунковий рахунок.

Таблиця 2

Реалізація з післяплатою

Зміст операції	№ п/п	До 1 жовтня 1998 р.			Після 1 жовтня 1998 р.		
		Кореспонденція рахунків		Сума, грн.	Кореспонденція рахунків		Сума, грн.
		Дебет	Кредит		Дебет	Кредит	
1 подія. Відвантаження	1.	62	48	100	62	48	100
	2.	48	46	100	48	46	100
	3.	62	46	20	62	46	20
	4.	46	67/1	20	46	67/1	20
	5.	46	40,41	50	46	40,41	50
	6.	46	80	50	46	80	50
	7.				68/1	51	20
2 подія. Надходження коштів	8.	51	62		51	62	120
	9.	67/1	68/1				
	10.	68	51				

У цьому випадку датою виникнення податкових зобов'язань вважається дата продукції, товарів (робіт, послуг), яка входить до податкового періоду.

Таблиця 3

Придбання з попередньою оплатою

Зміст операції	№ п/п	До 1 жовтня 1998 р.			Після 1 жовтня 1998 р.		
		Кореспонденція рахунків		Сума, грн.	Кореспонденція рахунків		Сума, грн.
		Дебет	Кредит		Дебет	Кредит	
1 подія. Оплата	1.	18	51	100	18	51	100
	2.	76	18	100	76	18	100
	3.	76	51	20	76	51	20
	4.	68/1	67/2	20	68/1	67/2	20
2 подія. Одержання податкової накладної	5.	67/2	76, 60	20	67/2	76, 60	20
	6.	20, 41, 05	76, 60	100	20, 41, 05	76, 60	100

Відповідно до наведеного прикладу варіант бухгалтерських записів при попередній оплаті за послуги (товар, матеріали) не змінився, якщо першою подією було списування коштів з розрахункового рахунка.

Таблиця 4

Придбання с післяплатою

Зміст операції	№ п/п	До 1 жовтня 1998 р.			Після 1 жовтня 1998 р.		
		Кореспонденція рахунків		Сума, грн.	Кореспонденція рахунків		Сума, грн.
		Дебет	Кредит		Дебет	Кредит	
1 подія. Одержання податкової накладної	1.	20, 41, 05	18	100	20, 41, 05	18	100
	2.	18	76, 60	100	18	76, 60	100
	3.	67/2	76, 60	20	68/1	76, 60	20
2 подія. Оплата	4.	76, 60	51	120	76, 60	51	120
	5.	68/1	67/2	20			

У цьому випадку датою виникнення прав платника на податковий кредит вважається дата одержання податкової накладної на одержання товарів (робіт, послуг), яка входить до податкового періоду.